

«وطن امروز» جزئیات آخرین وضعیت تورم در کشور را بررسی کرد

تورم متورم

بر اساس آخرین آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار، تورم نقطه به نقطه از ۴۸٫۶ درصد در مهر به ۴۹٫۴ درصد در آبان افزایش یافته و تورم سالانه نیز از ۳۸٫۹ به ۴۰٫۴ درصد رسیده است

درصد، رکورددار رشد قیمت در بین اقلام خوراکی بوده و سبزی‌ها و حبوبات نیز با تورم نقطه به نقطه ۶۹ درصد و تورم ماهانه ۷۸ درصد، فشار تازهای به سبد غذایی خانوار وارد کرده‌اند. در کنار این اقلام، لبنیات و تخم‌مرغ در آبان تورم ماهانه ۶ درصد و تورم نقطه به نقطه ۴۸٫۶ درصد داشته‌اند و گروه روغن‌ها و چربی‌ها نیز همچنان در سطح تورم سالانه بالای ۳۰ درصد قرار دارد. مجموع این تحولات موجب شده خوراکی‌های تازه شامل میوه‌ها، سبزی‌ها و برخی اقلام سریع‌الفساد تورم سالانه‌ای نزدیک ۴۰ درصد و تورم نقطه به نقطه‌ای نزدیک ۵۸ درصد داشته باشند، در حالی که سایر خوراکی‌ها تورم نقطه به نقطه بالاتر از ۷۸ درصد را تجربه کرده‌اند.

از منظر اقتصاد خرد، چنین الگوی قیمتی معمولاً ترکیبی از شوک‌های سمت عرضه، افزایش هزینه نهاده‌های تولید، تغییرات نرخ ارز و در برخی موارد تعدیل قیمت‌های پارانهای را منعکس می‌کند. در بازار نان و غلات، افزایش قیمت گندم، ارد و هزینه‌های حمل‌ونقل نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و در میوه و سبزی نیز نوسان‌های پارانهای فصلی، کمبود زیرساخت‌های نگهداری و حمل و انتظارات تورمی فعالان بازار می‌تواند چنین روندی را توضیح دهد.

■ **مسکن و انرژی؛ تورم بالا**
 گروه «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» همچنان سنگین‌ترین وزن را در سبد مصرفی خانوار دارد؛ ضریب اهمیت این گروه بیش از ۳۶ درصد است. در آبان شاخص این بخش به ۳۶۵٫۳ واحد رسیده، تورم ماهانه آن ۳ درصد، تورم نقطه به نقطه ۲۵٫۸ درصد و تورم سالانه ۳۶٫۹ درصد است. اجاره‌بها که حدود ۳۳٫۶ درصد از وزن کل سبد را تشکیل می‌دهد، تورم ماهانه ۲٫۷ درصد، تورم نقطه به نقطه ۲۳٫۴ درصد و تورم سالانه ۳۶ درصد داشته است. اگرچه نرخ‌های تورم در این گروه از خوراکی‌ها پایین‌تر است اما به دلیل وزن بالای مسکن در سبد هزینه‌ای، حتی تورم سالانه ۳۶ تا ۳۷ درصدی در این حوزه نیز فشار چشمگیری بر خانوارها وارد می‌کند. افزایش پیوسته اجاره‌بها باعث می‌شود بخشی از درآمد خانوارها بویژه در شهرهای بزرگ به اجبار از سایر اقلام مصرفی، پس‌انداز و حتی هزینه‌های آموزش و سلامت منتقل شود.

زیرگروه آب، برق و سوخت در آبان جهش قابل توجهی داشته و شاخص آن با تورم ماهانه ۶۹ درصد و تورم نقطه به نقطه ۷۸٫۳ درصد ثبت شده است. به نظر می‌رسد بخشی از این افزایش ناشی از تعدیل دوره‌ای تعرفه‌ها و بخشی دیگر مربوط به تأثیرات غیرمستقیم افزایش هزینه انرژی در سایر قیمت‌هاست. با توجه به نقش انرژی در ساختار هزینه تولید، ادامه این روند می‌تواند در ماه‌های آتی نیز به تورم القایی در سایر بخش‌ها منجر شود.

■ **تورم خدمات در سطحی بالا**
 گروه حمل‌ونقل با ضریب اهمیت حدود ۸٫۹ درصد در آبان شاخص ۳۵۵٫۱، تورم ماهانه ۲٫۵ درصد، تورم نقطه به نقطه ۴۲٫۵ درصد و تورم سالانه ۳۳٫۷ درصد داشته است. درون این گروه، «خرید وسایل نقلیه» افزایش هزینه انرژی در ساختار هزینه تولید، ادامه این روند می‌تواند در ماه‌های آتی نیز به تورم القایی در سایر بخش‌ها منجر شود.

■ **تورم خدمات در سطحی بالا**
 گروه حمل‌ونقل با ضریب اهمیت حدود ۸٫۹ درصد در آبان شاخص ۳۵۵٫۱، تورم ماهانه ۲٫۵ درصد، تورم نقطه به نقطه ۴۲٫۵ درصد و تورم سالانه ۳۳٫۷ درصد داشته است. درون این گروه، «خرید وسایل نقلیه» افزایش هزینه انرژی در ساختار هزینه تولید، ادامه این روند می‌تواند در ماه‌های آتی نیز به تورم القایی در سایر بخش‌ها منجر شود.

■ **تورم خدمات در سطحی بالا**
 گروه حمل‌ونقل با ضریب اهمیت حدود ۸٫۹ درصد در آبان شاخص ۳۵۵٫۱، تورم ماهانه ۲٫۵ درصد، تورم نقطه به نقطه ۴۲٫۵ درصد و تورم سالانه ۳۳٫۷ درصد داشته است. درون این گروه، «خرید وسایل نقلیه» افزایش هزینه انرژی در ساختار هزینه تولید، ادامه این روند می‌تواند در ماه‌های آتی نیز به تورم القایی در سایر بخش‌ها منجر شود.

مرکز آمار اواخر هفته گذشته آخرین گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده مربوط به آبان ۱۴۰۴ را منتشر کرد. این گزارش تصویری به‌روز از وضعیت تورم در میانه پاییز ۱۴۰۴ ارائه می‌کند؛ تصویری که نشان می‌دهد سطح عمومی قیمت‌ها همچنان با شتابی بالا در حال افزایش است و فاصله معناداری تا ثبات قیمتی وجود دارد. طبق این گزارش، شاخص کل قیمت مصرف‌کننده در آبان به عدد ۴۱۷۵ واحد رسید که با سال پایه ۱۴۰۰ محاسبه شده است. تورم ماهانه در این ماه ۲۳٫۴ درصد، تورم نقطه به نقطه ۴۹٫۴ درصد و تورم سالانه یعنی میانگین ۱۲ ماه منتهی به آبان نسبت به دوره مشابه سال قبل ۴۰٫۴ درصد اعلام شده است.

به گزارش «وطن امروز»، مقایسه تورم آبان با مهر نشان می‌دهد تورم ماهانه از ۵ درصد در مهر به ۲۳٫۴ درصد رسیده است. این افت نشان می‌دهد از شتاب رشد قیمت‌ها اندکی کاسته شده اما چون تورم ماهانه همچنان بالاتر از سطوح سازگار با ثبات قیمتی است، اثر انباشته آن در شاخص‌های نقطه به نقطه و سالانه کاملاً محسوس است. به همین دلیل، در حالی که تورم ماهانه کاهش یافته، تورم نقطه به نقطه از ۴۸٫۶ درصد در مهر به ۴۹٫۴ درصد در آبان افزایش داشته و تورم سالانه نیز از ۳۸٫۹ به ۴۰٫۴ درصد رسیده است. به زبان ساده، خانوارها در آبان برای خرید «سبد ثابت» کالاها و خدمات، به‌طور متوسط تقریباً یک‌ونیم برابر بیش از آبان سال قبل هزینه کرده‌اند و روند افزایشی تورم سالانه که از ابتدای سال ۱۴۰۴ آغاز شده بود، در این ماه نیز ادامه یافته است. استمرار تورم سالانه بالای ۴۰ تورم در ماه‌های اخیر، نشانه‌ای از همین پایداری تورم مزمن است.

■ **فشار معیشتی بر سفره خانوار**
 یکی از نکات مهم گزارش آبان، اختلاف قابل توجه بین تورم گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها با گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات است. شاخص قیمت خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در آبان به عدد ۵۲۳٫۷ رسیده، تورم ماهانه این گروه ۴۸ درصد، تورم نقطه به نقطه ۶۶٫۲ درصد و تورم سالانه آن ۴۶٫۲ درصد گزارش شده است. در مقابل، شاخص کالاهای غیرخوراکی و خدمات ۲۷۴٫۳ واحد بوده و تورم ماهانه ۲٫۶ درصد، تورم نقطه به نقطه ۴۱٫۲ درصد و تورم سالانه ۳۷٫۵ درصد داشته است.

به زبان ساده، قیمت اقلام خوراکی طی یک سال گذشته حدود دو سوم افزایش یافته، در حالی که سایر کالاها و خدمات در همین دوره حدود ۴۰ درصد رشد قیمت را تجربه کرده‌اند. از آنجا که خوراکی‌ها سهم بالایی در هزینه خانوارهای کم‌درآمد دارند، این شکاف تورمی به معنی فشار بیشتر بر دهک‌های پایین است و می‌تواند به کوچک شدن سبد مصرفی و کاهش کیفیت تغذیه اقشار آسیب‌پذیر منجر شود. این وضعیت همچنین کار سیاست‌گذار را برای جبران قدرت خرید با ابزارهایی مانند افزایش دستمزد یا یارانه نقدی دشوارتر می‌کند، زیرا تورم خوراکی‌ها با سرعت بیشتری این جبران‌ها را خنثی می‌کند.

جدول اجزای خوراکی‌ها در گزارش آبان نشان می‌دهد چند زیرگروه نقش پررنگی در تورم بالای این بخش داشته‌اند. شاخص نان و غلات در آبان ۵۲۲٫۵ واحد ثبت شده و تورم نقطه به نقطه آن به حدود ۱۰۰٫۲ درصد رسیده است؛ یعنی این گروه در یک سال گذشته تقریباً ۲ برابر شده است. میوه و خشکبار با شاخص ۵۶۰ و تورم نقطه به نقطه ۱۰۸٫۳

■ **پیامدهای سیاستی؛ ضرورت ترکیب سیاست پولی، مالی و تنظیم‌گری**
 از منظر سیاست‌گذاری، داده‌های آبان چند نکته محوری را به تصمیم‌گیران گوشزد می‌کند. نخست آنکه تورم در سطحی است که حتی اگر نرخ رشد ماه‌های اخیر بیشتری تورم را تجربه کرده‌اند، بدیهی است دهک‌های پایین بیش از سایرین از این موج تورمی آسیب دیده‌اند. در مقابل، سهم بالاتر مسکن، حمل‌ونقل شخصی و خدمات آموزشی و درمانی در سبد دهک‌های بالاتر، باعث شده شدت اثر تورم در این دهک‌ها کمی کمتر باشد، هر چند در سطح مطلق نیز این گروه‌ها با فشار قابل توجهی مواجهند.

■ **مسیر تورم از ابتدای ۱۴۰۴**
 مرور جدول روند شاخص قیمت در ماه‌های فروردین در سطح حدود ۳۳ درصد قرار داشته و در هر ماه بتدریج افزایش یافته است؛ به گونه‌ای که در مهر به ۳۸٫۹ و در آبان به ۴۰٫۴ درصد رسیده است. در همین دوره، تورم نقطه به نقطه نیز از حدود ۳۸ تا ۴۰ درصد در ماه‌های نخست سال به نزدیک ۵۰ درصد در مهر و آبان رسیده است.

این روند بیانگر آن است که اقتصاد ایران در سال جاری وارد فاز جدیدی از تشدید تورم شده؛ فزاری که احتمالاً ترکیبی از تعدیل قیمت‌های سرکوب‌شده، اثرات تأخیری رشد نقدینگی سال‌های قبل و شوک‌های انرژی را منعکس می‌کند. کاهش نسبی تورم ماهانه در آبان می‌تواند نشانه‌ای از فروکش کردن بخشی از این شوک‌ها باشد اما تا زمانی که تفاوت بین تورم ماهانه دارایی‌ها و کالاهای وارداتی با تورم، همچنین انتظارات تورمی فعالان اقتصادی به‌طور پایداری مهار نشود، امکان بازگشت نوسان‌های شدید وجود دارد.

سوم آنکه نتایج دهکی و استانی گزارش آبان بر اهمیت بعد توزیعی سیاست‌ضدتورمی تأکید دارد. در غیاب ابزارهای جبرانی کارآمد، کاهش تورم از طریق انضباط پولی و بودجه‌ای ممکن است در کوتاه‌مدت با

اهمیت دهکی دیده می‌شود، وزن بالای خوراکی‌ها در سبد دهک‌های پایین است به طوری که سهم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در دهک اول بیش از ۴۲ درصد و در دهک دهم حدود ۲۲ درصد است. از آنجا که خوراکی‌ها بویژه نان، غلات، میوه و سبزی در ماه‌های اخیر بیشتری تورم را تجربه کرده‌اند، بدیهی است دهک‌های پایین بیش از سایرین از این موج تورمی آسیب دیده‌اند. در مقابل، سهم بالاتر مسکن، حمل‌ونقل شخصی و خدمات آموزشی و درمانی در سبد دهک‌های بالاتر، باعث شده شدت اثر تورم در این دهک‌ها کمی کمتر باشد، هر چند در سطح مطلق نیز این گروه‌ها با فشار قابل توجهی مواجهند.

■ **مسیر تورم از ابتدای ۱۴۰۴**
 مرور جدول روند شاخص قیمت در ماه‌های فروردین در سطح حدود ۳۳ درصد قرار داشته و در هر ماه بتدریج افزایش یافته است؛ به گونه‌ای که در مهر به ۳۸٫۹ و در آبان به ۴۰٫۴ درصد رسیده است. در همین دوره، تورم نقطه به نقطه نیز از حدود ۳۸ تا ۴۰ درصد در ماه‌های نخست سال به نزدیک ۵۰ درصد در مهر و آبان رسیده است.

این روند بیانگر آن است که اقتصاد ایران در سال جاری وارد فاز جدیدی از تشدید تورم شده؛ فزاری که احتمالاً ترکیبی از تعدیل قیمت‌های سرکوب‌شده، اثرات تأخیری رشد نقدینگی سال‌های قبل و شوک‌های انرژی را منعکس می‌کند. کاهش نسبی تورم ماهانه در آبان می‌تواند نشانه‌ای از فروکش کردن بخشی از این شوک‌ها باشد اما تا زمانی که تفاوت بین تورم ماهانه دارایی‌ها و کالاهای وارداتی با تورم، همچنین انتظارات تورمی فعالان اقتصادی به‌طور پایداری مهار نشود، امکان بازگشت نوسان‌های شدید وجود دارد.

نزدیک با پایین‌تر از میانگین کشوری دارند. هر چند دامنه اختلاف استانی در مقایسه با دهک‌های گذشته بسیار محدودتر شده و همه استان‌ها با تورم بالا مواجهند اما همین تفاوت چند واحد درصدی نیز از منظر سیاست‌های منطقه‌ای اهمیت دارد. ترکیب متفاوت فعالیت‌های اقتصادی، الگوی یارانه‌های محلی، میزان وابستگی به واردات و ساختار بازار کار در هر استان می‌تواند بخشی از این اختلاف‌ها را توضیح دهد. برای مثال، در استان‌های نفت‌خیز یا مرزی، شوک‌های قیمتی انرژی و کالاهای وارداتی از کالاهای متفاوتی بر شاخص قیمت‌ها اثر می‌گذارد.

■ **سهم بیشتر تورم بر دوش کم‌درآمدها**
 بخش دیگری از گزارش به توزیع تورم میان دهک‌های هزینه‌ای اختصاص دارد. بر اساس داده‌ها، نرخ تورم سالانه دهک اول (کم‌درآمدترین دهک) در آبان ۴۱٫۷ درصد و نرخ تورم سالانه دهک دهم (پردرآمدترین دهک) ۲۹٫۵ درصد است. تورم نقطه به نقطه دهک اول ۵۰٫۸ درصد و دهک دهم ۴۸٫۵ درصد گزارش شده و تورم ماهانه دهک اول ۳۹٫۷ درصد در برابر ۳۱٫۸ درصد در دهک دهم قرار دارد. این ارقام تأیید می‌کند افزایش قیمت‌ها به‌طور نسبی فشاری سنگین‌تر بر دوش خانوارهای کم‌درآمد وارد کرده است. علت اصلی، همان‌گونه که در ضرایب

